

NIEUWE LEDEN.

Jac. v. Wersch, Schaesbergerweg 35, Heerlen ; W. Brouwer, Grand Hôtel, Wilhelminaplein, Heerlen ; R. v. Wersch, A 9, Simpelveld ; J. H. van der Meer, Zonnelaan 1, Hilversum ; Ir. Th. P. L. Petit, St. Lambertuslaan 23 b, Maastricht.

VERSLAG VAN DE VERGADERING OP WOENSDAG 5 MEI 1937.

Aanwezig de heeren : Jos. Cremers, J. Beckers, D. v. d. Gugten, P. v. d. Linden, E. Courrech-Staal, F. v. Rummelen, P. Marres, L. Grossier, J. Maessen, D. v. Schaïk, J. Mommers, Br. Ezechiel, Br. Christoforus, Br. Bernardus, L. Grégoire, F. Busch, H. Lintjens, W. Brouwer, H. Kortebos, R. Ubaghs, C. Willemse en G. Waage.

Bij de opening der vergadering wenscht de Voorzitter den heer Mommers namens 't Genootschap van harte geluk met zijn 25-jarig ambtsjubileum.

Het woord is dan aan den heer v. Rummelen, die spreekt over „De Meandergebieden der Z. Limb. Maas in 't Quartair en de daarbij behorende terrassen”.

Deze lezing zal ter zijner tijd in haar geheel worden gepubliceerd in ons „Maandblad”.

De Voorzitter dankt den heer v. Rummelen voor zijn interessante voordracht.

De heer Mommers vraagt, of iemand hem kan vertellen, wat men verstaat onder jarowisatie. De heer Waage zegt, dat jarowisatie beteekent verzomering. Wanneer men zaaizaad een zekeren, voor elke soort verschillenden tijd, in 't donker houdt, bij een bepaalde temperatuur en vochtigheidsgraad, wanneer men 't zaad z.g. jarowiseert, dan hebben deze uitwendige factoren invloed op bloei en vruchtzetting. Beide worden vervroegd. Voor Rusland was dit van veel beteekenis. In de noordelijke streken kwam 't graan niet voldoende tot vruchtvorming en in de Oekraïnsche gebieden verdroogde het groen voor den bloei. Door jarowisatie gelukt het in de noordelijke streken met lange zomerdagen 't graan tot behoorlijke vruchtzetting te brengen en in de Oekraïne graan te kweken, dat voor de groote droogte rijp is.

Door jarowisatie zal 't mogelijk zijn landbouwgewassen, die in bepaalde streken, wegens hun laatrijpheid, niet kunnen worden gekweekt, in vroegrijpe te veranderen, waardoor cultuur dan wel mogelijk is in die streken.

De heer C. Willemse vertoont eenige interessante sprinkhanen, door hem in het afgeloopen jaar gevangen en die hij voor de collectie van het Museum aanbiedt.

Vooreerst de zadelsprinkhaan, *Ephippiger ephippiger*, gevangen in de Brunsummerheide, Aug. en Sept. 1936.

Het eerste exemplaar, een larve, werd gevonden door zijn zoontje, in de nabijheid van een poeltje even over de grens. De volwassen exemplaren,

alle op Hollandsch gebied, bleken voor te komen op berkenboompjes en waren op eenigen afstand reeds te hooren aan hun gesjirp.

Bij deze sabelsprinkhanen is het merkwaardige, dat zij een groep vormen, alle met rudimentaire voorvleugels (achtervleugel ontbreekt), waarbij zoowel het mannetje als het wijfje sjirpt.

Het dier komt, wat ons land betreft, voor in de provincies Drente, Utrecht en Gelderland, terwijl ze uit Limburg alleen bekend was uit Venlo en nu derhalve de Brunsummerheide er aan toegevoegd moet worden.

Een tweede interessante soort, uit de Brunsummerheide, die daar tot nu toe niet gevonden was, is de *Stenobothrus lineatus*, waarvan hij echter maar één exemplaar kon bemachtigen.

Een derde, betrekkelijk zeldzame soort, werd gevonden in Epen. Het is *Metrioptera roeseli*, een soort, die mij alleen bekend is van Nieuwenhagen en uit de omgeving van Wageningen. Zij werd gevonden in een ietwat drassige wei in het Geuldal en werd eveneens door mijn zoontje ontdekt, die ze had herkend aan het eigenaardige geluid bij het sjirpen, dat bij eenige oefening zich gemakkelijk laat onderscheiden van het gesjirp van andere *Metrioptera*-soorten.

Verder werd nog aangeboden voor de verzameling een exemplaar van de bombardeerkever *Brachynus crepitans*, nieuw voor de fauna van Zuid-Limburg, gevangen op 11 April van dit jaar te Kolmont.

De Voorzitter laat een, zoo pas (3 Mei '37), door hem, in den Museumtuin te Maastricht, gevangen bij zien, *Xylocopa violacea* (L.).

De veel op hommels lijkende *Xylocopinae* huizen hoofdzakelijk in de tropische landen.

In geheel Europa zijn hiervan maar zes en in Midden-Europa maar drie soorten bekend.

Een van deze drie is onze *violacea*.

Pater H. Schmitz S.J. ving dit insect als nieuw voor de Nederl. fauna in Mei 1908, nabij Slavante-St. Pieter. Hij heeft toen 't exemplaar afgestaan aan wijlen Dr. Th. Oudemans, in wiens collectie 't zich nog bevindt.

De heer Koornneef ving in 1923 een exemplaar te Valkenburg (zie Maandblad no. 9, 1933). Dit exemplaar is in de collectie Koornneef.

Onze vondst van 3 Mei l.l. is derhalve de derde in Nederland gevangen *Xylocopa violacea* (L.).

Wij vonden 't dier op Doovenetel, *Lamium*.

't Maakte 't zelfde geluid als 'n hommel. Zeer eigenaardig was zijn vlucht, die me deed denken aan de vlucht van een vliegend hert, *Lucanus cervus*, m.a.w. 't vloog nagenoeg in vertikalen stand.

Tijdens het afdrukken van dit Verslag, wordt door den Voorzitter gemeld, dat hij op 25 Mei l.l. andermaal 2 ex. dezer bijensoort heeft gevangen, terwijl een derde hem ontsnapte. Alle 3 vlogen ze gelijktijdig 's middags om half vier in den Museumtuin op Gele Lisch.

De heer v. d. Gugten vraagt, wat of verstaan wordt onder Gram positieve bacteriën. De heer Waage zegt het volgende. Bij de determinatie van bacteriën maakt men o.a. gebruik van kleurstoffen.

Gram heeft nu gevonden, dat bacteriën zich op twee verschillende manieren gedragen, wanneer na kleuring met carbol-gentiaan-violet een beitsing volgt met joodjoodkali. Sommige bacteriën vormen dan een verbinding, die slecht oplosbaar is in alcohol, andere vormen die verbinding niet. De z.g. Gram positieve bacteriën blijven na kleuring met carbol-gentiaan-violet en daarop volgende beitsing gekleurd, de Gram negatieve bacteriën worden

kleurloos. Deze kleurloze bacteriën kunnen nu door een nakleuring met fuchsine in water weer gekleurd worden, waarna ze dan door hun heldere roode kleur afsteken tegen de Gram positieve soort. Het gedrag van een bacteriesoort bij Gram-kleuring is vast en kenmerkend.

Na de aanwezigen te hebben opgewekt deel te nemen aan de vergadering te Epen, sluit de Voorzitter de vergadering.

Les élasmodontes du Crétacé Marin du Limbourg hollandais

PAR

WILHELMINA A. E. VAN DE GEYN (LEYDE).

(Suite).

Famille des Hypolophidae.

Genre Rhombodus Dames.

Rhombodus Binckhorsti Dames.

Fig. 1 dans le texte et figs. 164—167.

- Lit. 1881. W. Dames, p. 1—3, textfig. 1.
1894. O. Jaekel, p. 126, textfig. 23.
1926. J. H. F. Umbgrove, p. 15, figs. 1—3a.
1927. M. Leriche, p. 218.

Une seule dent a été trouvée ; elle a une forme très typique ; pour la description je renvoie à l'article de M. Umbgrove.

Les épines caudales formant la collection du Musée de Leyde sont complètement décrites et figurées par M. Umbgrove ; seulement la coupe transversale que M. Umbgrove a donnée n'est pas correcte ; la face inférieure qui est tournée vers la pierre n'est pas concave.

J'ai détaché la face inférieure de l'épine et j'ai pu observer un pli médian très haut s'étendant sur toute la longueur ; de chaque côté il est flanqué d'un sillon profond.

La coupe transversale est donc telle que je l'indique ci-dessus :

Localités :

St. Pietersberg, Kunrade (Coll. Leyde).
Geulem (Coll. Maestricht).

Famille des Cestraciontidae.

Genre Cestracion Cuvier.

Cestracion rugosus Agassiz.

Fig. 168.

- Lit. 1843. L. Agassiz (Acrodus rugosus Ag.)
t. III, p. 148, pl. XXII, figs. 28, 29.
1889. A. Smith Woodward, p. 325.
1927. M. Leriche, p. 223.

Les diverses collections n'ont fourni qu'une dent de cette espèce. La dent a une très petite taille ; longueur 5 mm ; suivant le grand axe de la dent s'étend un faible pli médian, d'où partent de petits plis transverses vers la base.

Je rapporte la dent à l'espèce *C. rugosus*, qu'elle me rappelle beaucoup par sa forme et sa petite taille.

Localité :

St. Pietersberg (Coll. Leyde).

Famille des Ptychodidae.

Genre Ptychodus Agassiz.

M. Leriche (1927, p. 218) a signalé ce genre dans le Maestrichtien, par l'occurrence des deux dents, l'une provenant de la Craie phosphatée de Ciply, l'autre du Calcaire de Kunrade, mais l'origine de ce dernier spécimen est douteux.

A ce sujet il importe de constater que je n'ai rencontré aucune dent dans l'abondance des matériaux des différentes collections, qui étaient à ma disposition.

III. COMPARAISON DES ÉLASMODONTES DES DIFFÉRENTES RÉGIONS DU CRÉTACÉ MARIN, EN RAPPORT AVEC LA FAUNE DU MAESTRICHTIEN.

En rapport avec les données de la faune des Élasmodontes acquises plus haut j'ai tâché d'éclaircir la vue de la position du Maestrichtien dans le système du Crétacé marin.

Dans ce but j'ai composé une liste (voir à la p. 58—59) dans laquelle sont indiquées les espèces différentes, qui se trouvent dans les régions voisines.

Dans ce tableau je me suis servi quant à l'occurrence des Élasmodontes du Bassin Parisien des résultats du travail de M. Priem 1908, sur ce sujet ;